

Sülh Cənubi Qafqazda yeni eskalasiyanı və müdaxiləni aradan qaldıracaq

Müasir Ermənistanın əhalisi əksərən XIX əsrdə çar Rusiyası tərəfindən Cənubi Qafqaza köçürülmüş İran və Anadolu mənşəli ermənilərdən ibarətdir.

Analitik mərkəzin rəhbəri əlavə edib: 1828-ci il Türkmənçay sülh müqaviləsindən sonrakı dövrdə Rusiyanın məqsədi Cənubi Qafqazda forpost yaratmaq və onun əhalisinin

qonşu dövlətlərdən köçürülən qeyri-müsəlmanlardan ibarət olması idi. Həmin dövrə qədər müasir Ermənistanın ərazisində ermənilər cüzi azlıq təşkil edirdilər.

Çar Rusiyası qarşısına Osmanlı imperiyası, türk xalqları ilə əlaqələri kəsmək məqsədini qoymuşdu. Məhz həmin strategiya Rusiyanın Qafqaz siyasətinin əsasını təşkil edirdi və sovet hakimiyyəti dövründə də davam etdirilib. Sovet hakimiyyəti Ermənistanda millətçilik əhvali-ruhiyyəsini gizli şəkildə dəstəkləyib və özlərini regionun "mərkəz" gücü hesab edən, habelə başqa xalqlara yuxarıdan aşağıya baxan vətəndaşlar nəslini formalaşdırıb.

1991-ci ildə SSRİ-nin süqutundan sonra da ermənilərin əməllərində türk xalqlarına qarşı mənfi münasibət özünü bariz şəkildə göstərib.

Türkiyəli politoloq: "Sülh Cənubi Qafqazda yeni eskalasiyanı və müdaxiləni aradan qaldıracaq"

Türkiyə-Ermənistan sərhədinin açılması Ankara ilə Bakının mövqelərinin koordinasiyasından birbaşa asılıdır. Ankara ilə İrəvan arasında dialoqda əldə olunmuş irəliləyiş məhz bu amillə bağlıdır.

AZƏRTAC xəbər verir ki, bu barədə jurnalistlərə verdiyi şərhə "Kavkas-sam" analitik mərkəzinin rəhbəri, professor Hasan Oktay bildirib. Onun sözlərinə görə, Cənubi Qafqazda hazırkı vəziyyət son əsrlərdə baş vermiş proseslərin prizmasından qiymətləndirilməlidir.

Politoloq qeyd edib ki, müasir Ermənistanın əhalisi əksərən XIX əsrdə çar Rusiyası tərəfindən Cənubi Qafqaza köçürülmüş İran və Anadolu mənşəli ermənilərdən ibarətdir.

Analitik mərkəzin rəhbəri əlavə edib: "1828-ci il Türkmənçay sülh müqaviləsindən sonrakı dövrdə Rusiyanın məqsədi Cənubi Qafqazda forpost yaratmaq və onun əhalisinin qonşu dövlətlərdən köçürülən qeyri-müsəlmanlardan ibarət olması idi. Həmin dövrə qədər müasir Ermənistanın ərazisində ermənilər cüzi azlıq təşkil edirdilər".

Professor qeyd edib ki, çar Rusiyası qarşısına Osmanlı imperiyası, türk xalqları ilə əlaqələri kəsmək məqsədini qoymuşdu. Məhz həmin strategiya Rusiyanın Qafqaz siyasətinin əsasını təşkil edirdi və sovet hakimiyyəti dövründə də davam etdirilib. O əlavə edib: "Sovet hakimiyyəti Ermənistanda millətçilik əhvali-ruhiyəsini gizli şəkildə dəstəkləyib və özlərini regionun "mərkəz" gücü hesab edən, habelə başqa xalqlara yuxarıdan aşağıya baxan vətəndaşlar nəslini formalaşdırıb".

Hasan Oktay xatırladı ki, 1991-ci ildə SSRİ-nin süqutundan sonra da ermənilərin əməllərində türk xalqlarına qarşı mənfi münasibət özünü bariz şəkildə göstərib.

Politoloq qeyd edib ki, Azərbaycan torpaqlarının işğalı nəticəsində Türkiyə-Ermənistan sərhədləri bağlanılıb, eyni zamanda, 44 günlük Vətən müharibəsi regionda güc nisbətini dəyişib. O vurğulayıb: "Baş nazir Nikol Paşinyanın dövründə İrəvan etiraf etdi ki, uzun illər Ermənistan iqtisadiyyatının gəlirlərinin ən azı yarısı Azərbaycan ərazilərinin işğalına xərclənilib,

işğalçı ölkənin özü isə onilliklər ərzində ətraf aləmlə inteqrasiyadan təcrid edilib".

Professor qeyd edib ki, Türkiyə bu gün Ermənistanla dialoqun hər bir mərhələsi barədə Azərbaycanı məlumatlandırır. "Burada üçtərəfli normallaşma və sülh üçün zəmin yaranır ki, bu da üçüncü ölkələrin müdaxiləsi ehtimalını aradan qaldırır. Tərəflər nəhayət ki, dövlətlərarası dialoqda fəaliyyət üzrə yol xəritəsini həyata keçirə bilərlər. Əks halda, Cənubi Qafqazda sülhə nail olunması prosesi uzanacaq, habelə yeni gərginlik raundları və kənar müdaxilələr üçün ilkin şərtlər yaranacaq. Bunun qarşısını almaq Türkiyə

hakimiyyətinin vəzifəsidir", - deyərək Hasan Oktay bildirib.

Ekspert Zəngəzur dəhlizinin açılmasının vacibliyinə də toxunub və Tehranın bu məsələdə mövqeyini xatırladı. O əlavə edib: "Türkiyə ilə Azərbaycan və Ermənistan arasında münasibətlərin normallaşması digər dövlətlərin üç ölkə arasındakı əlaqələrə mənfi təsirini neytrallaşdıracaq və iqtisadi əməkdaşlığın qarşısında olan maneələri aradan qaldıracaq".

Bununla bağlı analitik mərkəzin rəhbəri Türkiyə ilə Ermənistan arasında, o cümlədən yüksək vəzifəli şəxslər səviyyəsində təmasların davam etdirilməsinin zərurliyini qeyd edib.

Ekspert Ermənistanla silah verən Fransa və Hindistanın Türkiyə və Azərbaycanın maraqlarına cavab verməyən mövqeyini pisləyib.

"Türkiyə bu gün İrəvanla Bakı arasında Ermənistanla sərhədin açılmasına imkan verəcək sülh sazişinin imzalanmasını gözləyir. Münasibətlərin mümkün qədər tez bir zamanda və ilkin şərt olmadan normallaşması vacibdir. Qalan bütün fikir ayrılıqları zamanla həll oluna bilər", - deyərək "Kafkassam"-ın rəhbəri sözlərinə yekun vurub.